

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง เป็นแบบแผนการวิจัย 2 กลุ่มที่ไม่เท่าเทียมกันวัดก่อนและหลังการทดลอง เพื่อศึกษาเปรียบเทียบ โปรแกรมการจัดการกับอาการหายใจลำบาก โดยเน้นการบริหารกาย-จิตด้วยซีกงและกลุ่มที่ได้รับการพยาบาลตามปกติ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง คือผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังในชุมชนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในอำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยคัดเลือกตรงตามเกณฑ์ที่กำหนด จำนวน 40 คน แบ่งเป็นกลุ่มควบคุม 20 คน และกลุ่มทดลอง 20 คน โดยจัดกลุ่มตัวอย่าง 20 คนแรกเข้ากลุ่มควบคุมและ 20 คนหลังเข้ากลุ่มทดลอง โดยจับคู่ให้กลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มให้มีคุณสมบัติที่เหมือนกันตามที่กำหนดไว้ ผลการวิจัยครั้งนี้นำเสนอตามลำดับดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง (ตารางที่ 3-5)

ส่วนที่ 2 เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตของผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม (ตารางที่ 7-10)

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 3 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และสิทธิการรักษาในโรงพยาบาล

ลักษณะกลุ่มตัวอย่าง	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม		รวม	
	N = 20		N = 20			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
อายุ						
46-50	1	5.00	1	5.00	2	5.00
50-55	4	20.00	4	20.00	8	20.00
56-59	15	75.00	15	75.00	30	75.00
สถานภาพสมรส						
โสด	2	10.00	2	10.00	4	10.00
สมรส	15	75.00	14	70.00	29	72.50
หม้าย	3	15.00	4	20.00	7	17.50
หย่าหรือแยกกันอยู่	0	0.00	0	0.00	0	0.00
ระดับการศึกษา						
ไม่ได้เรียน	4	20.00	0	0.00	4	10.00
ประถมศึกษา	14	70.00	18	90.00	32	80.00
มัธยมศึกษาตอนต้น	1	5.00	2	10.00	3	7.50
มัธยมศึกษาตอนปลาย	1	5.00	0	0.00	1	2.50
อาชีพ						
เกษตรกร	5	25.00	7	35.00	12	30.00
รับจ้าง	7	35.00	5	25.00	12	30.00
ค้าขาย / ทำธุรกิจ	3	15.00	2	10.00	5	12.50
ว่างงาน	2	10.00	0	0.00	2	5.00
อื่นๆ (เลี้ยงหลาน, นักบวช, ตำรวจ, ทำการประปา)	3	15.00	6	30.00	9	22.50

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ลักษณะกลุ่มตัวอย่าง	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม		รวม	
	N = 20		N = 20			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
รายได้ของครอบครัวโดยเฉลี่ยต่อเดือน						
ไม่เกิน 2,000 บาท	1	5.00	1	5.00	2	5.00
2,001 - 4,000 บาท	6	30.00	8	40.00	14	35.00
4,001 - 6,000 บาท	9	45.00	2	10.00	11	27.50
6,001 - 8,000 บาท	1	5.00	1	5.00	2	5.00
8,001 - 10,000 บาท	1	5.00	5	25.00	6	15.00
มากกว่า 10,000 บาท	2	10.00	3	15.00	5	12.50
ความเพียงพอของรายได้						
พอใช้	11	55.00	6	30.00	17	42.50
ไม่พอใช้	9	45.00	14	70.00	23	57.50
สิทธิในการรักษาได้จาก						
เบิกจากต้นสังกัด	0	0.00	2	10.00	2	5.00
หลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า	20	100.00	18	90.00	38	95.00

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่าทั้งกลุ่มควบคุมและกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 56-59 ปี สถานภาพ สมรส รองลงมาคือ หม้าย การศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา ประกอบอาชีพเกษตรกรกรรม และรับจ้างเป็นส่วนใหญ่ มีรายได้ต่อเดือน น้อยกว่า 4,000 บาท รองลงมา มีรายได้ ระหว่าง 4,001- 6,000 บาท มากกว่าครึ่งหนึ่งของกลุ่มตัวอย่างระบุว่ารายได้ไม่พอใช้ และกลุ่มตัวอย่างเกือบทั้งหมดมีสิทธิบัตรประกันสุขภาพ

ตารางที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยเสี่ยงต่อการเกิดโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง

ลักษณะกลุ่มตัวอย่าง	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม		รวม	
	N = 20		N = 20			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ประวัติการแพ้ฝุ่นและควัน						
ไม่มี	6.00	30.00	5.00	25.00	11.00	27.50
มี	14.00	70.00	15.00	75.00	29.00	72.50
ฝุ่น	11	78.57	11	73.33	22	75.86
ฝุ่นและควัน	3	21.43	3	20.00	6	20.69
ฝุ่นและบุหรี่	0	0.00	1	6.67	1	3.45
ประวัติการติดเชื้อที่ปอดหรือโรคเรื้อรัง						
มี	0.00	0.00	1.00	5.00	1.00	2.50
ไม่มี	20.00	100.00	19.00	95.00	39.00	97.50
ประวัติการสูบบุหรี่						
ไม่สูบบุหรี่	5.00	25.00	6.00	30.00	11.00	27.50
สูบบุหรี่	15.00	75.00	14.00	70.00	29.00	72.50
สูบน้อยกว่า 20 มวน/วัน	1.00	6.67	0.00	0.00	1.00	3.45
สูบ 20 - 40 มวน/วัน	14.00	93.33	12.00	87.71	26.00	89.66
สู่มากกว่า 40 มวน/วัน	0.00	0.00	2.00	14.29	2.00	6.90
ระยะเวลาในการเลิกสูบบุหรี่						
น้อยกว่า 3 ปี	1.00	6.67	0.00	0.00	1.00	7.69
3 - 5 ปี	5.00	33.33	4.00	28.57	9.00	69.23
มากกว่า 5 ปี	1.00	6.67	2.00	14.29	3.00	23.08
การระบายอากาศในบ้านหรือที่ทำงาน						
ดี	15	75.00	16	80.00	31	77.50
ไม่ดี	5	25.00	4	20.00	9	22.50

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ลักษณะกลุ่มตัวอย่าง	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม		รวม	
	N = 20		N = 20			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
อยู่ในเขตโรงงานอุตสาหกรรมหรือที่มีสารเคมี						
ใช่	4	20.00	5	25.00	9	22.50
ไม่ใช่	16	80.00	15	75.00	31	77.50
คลุกคลีกับสัตว์เลี้ยงหรืออยู่ใกล้บริเวณที่เลี้ยงสัตว์						
ใช่	8	40.00	7	35.00	15	37.50
ไม่ใช่	12	60.00	13	65.00	25	62.50
สภาพภูมิอากาศของที่อยู่อาศัยหรือที่ทำงาน						
เหมาะสม	19	95.00	20	100.00	39	97.50
ไม่เหมาะสม	1	5.00	0	0.00	1	2.50
กรรมพันธุ์						
ไม่มี	17	85.00	15	75.00	32	80.00
มี	3	15.00	5	25.00	8	20.00

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่า ผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังทั้งกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง ส่วนใหญ่มีประวัติการแพ้ฝุ่นและควัน รวมถึงมีประวัติการสูบบุหรี่ ในจำนวนผู้ที่มีประวัติการสูบบุหรี่ มีปริมาณการสูบบุหรี่วันละ 20-40 มวน/วัน คิดเป็นร้อยละ 89.66 และผู้ที่เคยสูบบุหรี่นี้ได้เลิกสูบบุหรี่นาน 3-5 ปี ร้อยละ 69.23 สำหรับการระบายอากาศที่บ้านและที่ทำงานดี และส่วนใหญ่ไม่ได้อาศัยอยู่ในเขต โรงงานอุตสาหกรรมหรือที่มีสารเคมี สภาพภูมิอากาศของที่อยู่อาศัยหรือที่ทำงานเหมาะสม และไม่มีประวัติทางกรรมพันธุ์

ตารางที่ 5 ข้อมูลเกี่ยวกับโรค และการรักษา

ข้อมูล	กลุ่มทดลอง (N=20)		กลุ่มควบคุม (N=20)		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ระยะเวลาการเกิดโรค						
1 - 5 ปี	2	10.00	2	10.00	4	10.00
6 - 10 ปี	11	55.00	12	60.00	23	57.50
11 - 15 ปี	7	35.00	5	25.00	12	30.00
16 - 20 ปี	0	0.00	1	5.00	1	2.50
การเข้าพักรักษาตัวในโรงพยาบาล						
ไม่เคย	12	60.00	11	55.00	23	57.50
เคย	8	40.00	9	45.00	17	42.50
จำนวนครั้งที่เข้ารับรักษาตัวในโรงพยาบาล						
1 - 2 ครั้ง	3	37.50	4	44.44	7	41.18
3 - 4 ครั้ง	4	50.00	4	44.44	8	47.06
5 - 6 ครั้ง	1	12.50	1	11.11	2	11.76

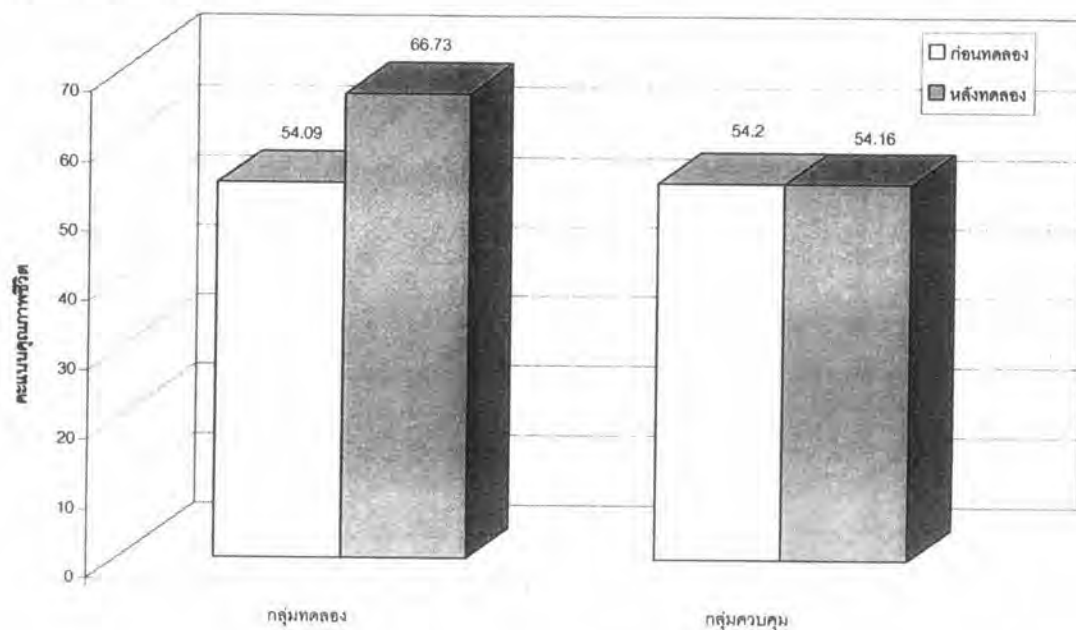
จากตารางที่ 5 พบว่าผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังทั้งหมด 40 ราย ส่วนใหญ่มีระยะเวลาการเป็นโรค 6 - 10 ปี ร้อยละ 57.50 และในระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมาผู้ป่วยทั้ง 40 คน เคยเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล ร้อยละ 57.50 โดยจำนวนครั้งที่เข้ารับการรักษา มากที่สุดคือ 3 - 4 ครั้งต่อปี ร้อยละ 47.06 รองลงมาคือ 1 - 2 ครั้งต่อปี ร้อยละ 41.18

ส่วนที่ 2 เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตของผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม

ตารางที่ 6 ตารางแสดงระดับคุณภาพชีวิตของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

คุณภาพชีวิต	ก่อนทดลอง			หลังทดลอง		
	\bar{X}	SD	ระดับ คุณภาพชีวิต	\bar{X}	SD	ระดับ คุณภาพชีวิต
กลุ่มทดลอง	54.09	7.08	ปานกลาง	66.73	7.50	สูง
กลุ่มควบคุม	54.20	7.33	ปานกลาง	54.16	8.58	ปานกลาง

จากตารางที่ 6 พบว่าคุณภาพชีวิตก่อนการทดลองของกลุ่มทดลอง มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 54.09 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 7.08 กลุ่มควบคุม มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 54.20 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 7.33 และหลังทดลองผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง กลุ่มทดลองที่ได้รับ โปรแกรมการจัดการกับอาการหายใจลำบากโดยเน้นการบริหารกาย-จิตด้วยซิงก์มีคุณภาพชีวิตโดยรวมอยู่ในระดับสูง โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 66.73 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 7.50 และกลุ่มควบคุม ที่ได้รับการพยาบาลตามปกติ มีคุณภาพชีวิตโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางโดย มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 54.16 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 8.58 ดังแสดงในภาพที่ 4

ภาพที่ 4 แสดงค่าคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนและหลังการทดลอง

ตารางที่ 7 เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

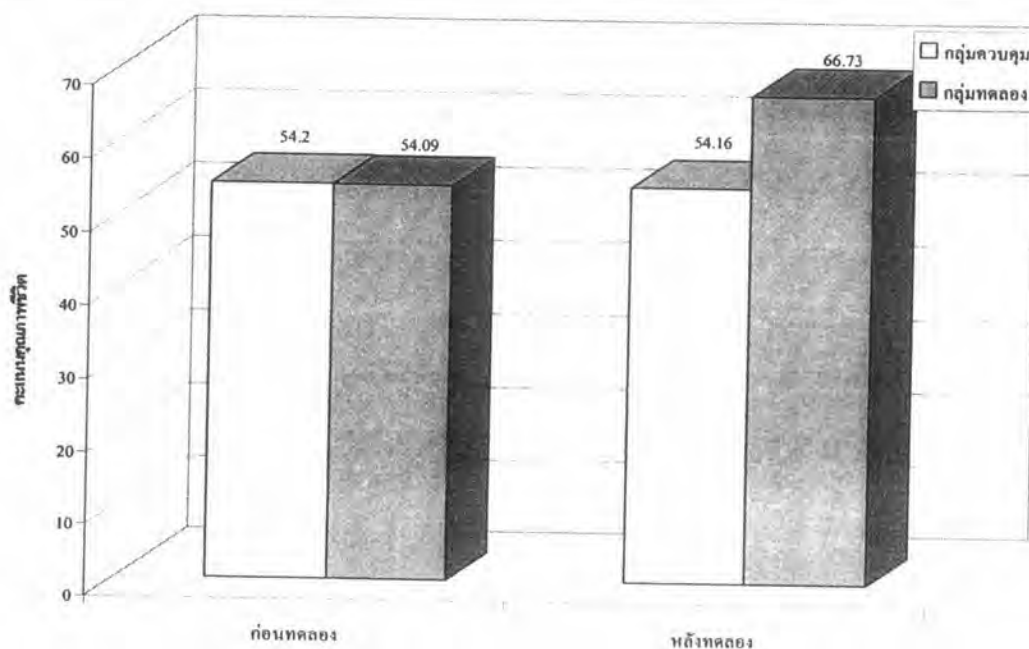
คุณภาพชีวิต	\bar{X}	SD	df	t	P-value
กลุ่มทดลอง (n = 20)					
ก่อนทดลอง	54.09	7.08			
หลังทดลอง	66.73	7.50	19	11.24	0.001
กลุ่มควบคุม (n = 20)					
ก่อนทดลอง	54.20	7.33			
หลังทดลอง	54.16	8.58	19	0.30	.977

ตารางที่ 7 แสดงให้เห็นว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตของกลุ่มทดลองภายหลังที่ได้รับโปรแกรมการจัดการกับอาการหายใจลำบากโดยเน้นการบริหารกาย-จิตด้วยซึ้ง สูงกว่า ก่อนได้รับโปรแกรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ค่าคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตทั้งก่อนและหลังได้รับการทดลองของกลุ่มควบคุม ไม่แตกต่าง ดังแสดงในภาพที่ 4

ตารางที่ 8 เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตก่อนการทดลองและหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

คุณภาพชีวิต	\bar{X}	SD	t	df	P-value
ก่อนการทดลอง (n=40)					
กลุ่มควบคุม	54.20	7.33	.050	38	.960
กลุ่มทดลอง	54.09	7.08			
หลังการทดลอง (n=40)					
กลุ่มควบคุม	54.16	8.58	4.926	38	.001
กลุ่มทดลอง	66.73	7.50			

ตารางที่ 8 แสดงให้เห็นว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตก่อนการทดลองของกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองไม่แตกต่างกัน แต่ค่าเฉลี่ยคะแนนคุณภาพชีวิตของกลุ่มทดลองหลังการทดลองสูงกว่า กลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังแสดงในภาพที่ 5

ภาพที่ 5 ค่าคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ตารางที่ 9 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนคุณภาพชีวิต แยกเป็นรายด้านของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม

	กลุ่มทดลอง			กลุ่มควบคุม		
	ก่อน	หลัง	ความ	ก่อน	หลัง	ความ
	ทดลอง	ทดลอง	ต่าง	ทดลอง	ทดลอง	ต่าง
ความผาสุกทางด้านร่างกาย	58.25	71.38	13.13	56.00	58.00	2.00
ความผาสุกทางด้านจิตใจ	49.64	64.29	14.64	53.29	50.50	-2.79
ความคิดคำนึงเกี่ยวกับ ภาพลักษณ์	61.25	72.50	11.25	60.00	59.25	-0.75
ความคิดคำนึงเกี่ยวกับสังคม	65.33	69.50	4.17	59.17	62.17	3.00
การตอบสนองต่อการวินิจฉัย หรือการรักษา	27.83	49.17	21.33	28.33	28.67	0.33
ด้านภาวะโภชนาการ	69.17	77.17	8.00	71.00	71.67	0.67
ค่าเฉลี่ยคุณภาพชีวิตโดยรวม	54.16	66.73	12.57	54.20	54.09	-0.11

ตารางที่ 9 แสดงให้เห็นความแตกต่างๆของค่าเฉลี่ยคะแนนคุณภาพชีวิต แยกเป็นรายด้านของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม พบว่ากลุ่มทดลองด้านที่มีค่าของคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตสูงที่สุดคือด้านการตอบสนองต่อการรักษา รองลงมาคือความผาสุกด้านจิตใจ ความผาสุกด้านร่างกาย ด้านความคิดคำนึงเกี่ยวกับสังคม และด้าน โภชนาการ เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนลดลงตามลำดับ

ตารางที่ 10 จำนวนครั้งของการฝึกการบริหารกาย-จิตด้วยซึ้งกง ของกลุ่มตัวอย่างตลอด 6 สัปดาห์

จำนวนครั้งของการฝึก	จำนวน (คน)	ร้อยละ	\bar{x}	SD
25-29 ครั้ง/ 6 สัปดาห์	3	15.00		
30-34 ครั้ง/ 6 สัปดาห์	11	55.00		
35-39 ครั้ง/ 6 สัปดาห์	5	25.00	33.25	3.43
40 ครั้งขึ้นไป/ 6 สัปดาห์	1	5.00		

จากตารางที่ 10 แสดงให้เห็นว่า ในเวลา 6 สัปดาห์ ผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังที่ได้รับโปรแกรมการจัดการกับอาการหายใจลำบากโดยเน้นการบริหารกาย-จิตด้วยซึ้งกง จำนวน 11 คน หรือร้อยละ 55.00 มีการฝึกซึ้งกง 30-39 ครั้ง รองลงมา คือ 35-39 ครั้ง มีจำนวน 5 คน หรือร้อยละ 25.00 และฝึก 25-29 ครั้ง มีจำนวน 3 ราย หรือร้อยละ 15.00 ค่าเฉลี่ยของการฝึกของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 33.25 ครั้ง/ 6 สัปดาห์หรือคิดเป็น 5-6 ครั้ง